

WEEKEND ~~te~~ PASSAGE *vd Keekbe Courant* ZATERDAG 15 DECEMBER 1968

Door bewoners van de Toegonezen in Wierseboer als typische schoolbouw. Tot voor kort kreeg de Arabische gemeenschap in onderdak.

Toegonezen

*typische
gemeenschap*

Bewoners van Pietersberg hunkeren naar zon van Suriname

Wierseboer - „We houden er niet van de hand op te houden en anderen voor ons te laten werken. Hoe eerder we zelf weer in ons onderdak kunnen voorzien, hoe liever het ons is“.

Toegonezenleider L. W. Toussaint is al op jaren. Zijn naam is grijs en een richte heeft hij tegen God gemaakt. Hijzelf is niet in contact komt, in zijn hand krijgt hij zijn verhoudingen of, zo men wil, hij zijn volgers gericht bij goed samen. Ze betragen hem met steeds dezelfde volharding die in

weert niet angstvallig, terwijl in het ledige leedden van moe-janen Mohammedan.

Bechte band

En, al deze menselijke geboden van de bechte band te verklaren, die de kleine kolonies overziet. Het vult deze onderlinge band te kloek te vullen. Dit, toen de droom. Toussaint becht te

hun bestellingen verkoren. Deze christelijke geboden van de KLM brengen de uit 120 personen bestaande groep 22 oktober naar ons land. Dertig kilo bagage was al, hoewel het tochtten overzees.

Mit hun schonele afgetrokken werden de Toegonezen ondergebracht in de Prinses Margrietabedrijf in Wierse. Deze drie weken worden betrouwen op de tochtten

Donderdag 22 november 1962

— NU IN WESTERBORK, VOLGEND JAAR SURINAME

Alle loyale Toegoenezen overwinteren in Drenthe

EXPERIMENT IN SURINAME

VOLSLAGEN MISLUKT

Toegoenezen echt geen landbouwers

TOEGOENEZEN HOPEN IN DE WEST RUST TE VINDEN

Toegoenezen zijn landverhuizers bij uitstek. Het is een wat bittere conclusie, maar het is helaas de enige juiste. Gedreven door een nimmer af latende trouw aan Koningin en vaderland hebben zij in veertien jaar tijd verhaast de hele wereld bij rondgewaakt. Thans hebben zij Nederland verlaten, of misschien ook nog niet want het toen alle geregeld was goudde een besmetting met water pokken weer roet in het eten, zodat de laatste lode nog enkele weken langer in Nederland moest blijven.

Het is begonnen in 1949. Tot dat jaar leefden zij onder de warme tropenzon, te midden van hun rijstvelden en hun desa's op Java. Maar toen de rood-wit-blauwe vlag werd neergehaald was er in hun ogen geen plaats meer voor hen op dit eiland. Nieuw-Guinea was hun doel, want daar wapperde de vaderlandse driekleur immers nog even fier als vroeger. En waren zij niet voor alles Nederlanders? Op weg dus, naar Hollandia, waar ze in alle stilte een nieuw bestaan opbouwden. Goed, de grond was er niet zo vruchtbaar als op Java, maar ook hier was toch wel te leven. Hard werkten zij en nimmer veroorzaakten ze last. Stug werkten ze verder en na enkele jaren leek de son door te breken. In hun kleine kerk dankten zij God en in hun kleine 'dorpshuis' maakten ze plezier.

Maar donkere wolken paktten zich ook boven Nieuw-Guinea samen.

E'n strengste winter sinds jaren tegemoet. Was dit nu het land waar ze jaren van hadden gedroomd en waar ze altijd trouw aan hadden gezworen?

Neen, maar toch waren ze verheugd nu eindelijk in Nederland te zijn. En dankbaar voor het kamp Pietersberg nabij Westerbork, dat enkele maanden daarvoor ontroofd was door de Amboezen.

Gepakt en gezakt, maar met de vorige wens er niet te lang behoeven te blijven. Aan die wens werd voldaan. Na de winter zouden zij naar Suriname mogen gaan, waar de regering het hun mogelijk zou maken een nieuw bestaan op te bouwen onder een klimaat, dat zij beter konden verdragen.

Intussen zaten zij niet stil. Integendeel! 'Kamp' hoofd bevestigde worden, waarop zijn mannen werden voorgelicht welke beroep zij in Nederland zouden kunnen beoefenen. Velen gingen het

OOK NEDERLANDSE BRUIJ

Chris Michiels (Van Toegoe) en Annelie Lammerts van Bueren (Nederland), die elkaar voor het leven ontmoeten in Westerbork en nu een nieuw toekomst in Suriname tegemoet gaan.

Laatste van Toegoe in Pelgr

naar het verre Surina

Dankbaar, maar vol verlangen naar de natuur

Van onze speciale verslaggever

en
NO heeft
de licha-
men tot
g om de
weer op
maatregelen
al nemen,
el heeft bij
en Neder-
te besteld,
e dat Ne-
werkelijk
el voor het
and in de
est anders
niet ver-
binnen. De
uitgadering
naar best-
ingen op
wat licha-
onderzoek
te kopen
kinnen van
e van ver-
e nu onder
overnemen
bewijs van
elke betrek-
te, omgeke-
niet kan
geen meen-

Minister Klompé naar de West

Landverbuizing Toegoenezen moet goed worden voorbereid

Definitief plan nog niet opgesteld

SCHEPPOOL. De landverhuizing van de uit 111 zielen bestaande groep Toegoenezen (thans tijdelijk in het kamp Peterberg bij Westerbark) en in omgekeerde richting de overkomst van Surinamers naar Nederland vallen onderwerpen zijn, die de Nederlandse minister van maatschappelijk werk, mej. dr. E. A. M. Klompé, deze week met perz. Kwaanale en met haar Surinaamse ambtgenoot, minister E. M. L. Emswé, heeft te bespreken.

Mej. Klompé studeerde hierover het een of ander mede voor zij zaterdag vanmiddag naar Suriname en de Antillen vertrok. Ze maakt deze vertrektocht op aanleiding van de beide landverhuizingen in de 7 jaren van haar ministerie.

Tweede groep Toegoenezen vertrok naar Suriname

SCHEPPOOL. (A.P.) Het laatste wat de vertrekking te maatschappelijk werk is geweest, was de laatste groep Toegoenezen van Schepool naar Suriname te vertrekken. Het vertrekken van de laatste groep Toegoenezen is met mej. dr. E. A. M. Klompé en met perz. Kwaanale en met haar Surinaamse ambtgenoot, minister E. M. L. Emswé, heeft te bespreken.

De laatste groep Toegoenezen naar Suriname te vertrekken.

Overnaam met mej. dr. E. A. M. Klompé en met perz. Kwaanale en met haar Surinaamse ambtgenoot, minister E. M. L. Emswé, heeft te bespreken.

Toegoenezen gehuisvest in kamp te Westerbork

AZLEN — Eenige 100 Toegoenezen, die er toevoer van Nederland gedurende de 14 van Dikhaerle naar Nieuw-Guinea verzonden, kwamen drie weken geleden in Nederland aan, waar zij aanvankelijk in Wierzy worden gehuisvest. Zij woonopvoeding zij, ontdekken zij voor- en naar het museum van de Faculteit van de Universiteit Groningen te Westerbork, waar zij v. verbleven door de organisatie van Westerbork, de heer K. Landa hartelijk werden verwelkomd. De behoefting is, dat zij naar een andere locatie gaan, maar zij zijn in Nederland zijn terug te komen Landa, is hen verwacht in Westerbork van een planmatig mogelijk wordt wel zijn.

De leider van de groep de heer B.

Na de overname van de Westerbork, Nieuw-Guinea Nieuw is dat niet meer en in Westerbork zij op 21 oktober Nederland van. Zij hopen in zijn mogelijk naar Dierbome te hun gaan, studies vinden en levenswijze gedurende daar, hun naar gelukkig zullen geven stelt aan te komen.

De heer Toegonezen was dankbaar voor de wijze waarop deze Nederland de verandering van de Toegoenezen wordt mogelijk gemaakt. De heer B. wilken de Toegoenezen met groep, zich bezocht en geïnteresseerd in de omgeving (Koudel) omstandigheden in Nederland wat aan te passen. Zij zullen daarbij de presentaties met kennis, die door de stichting komt met de tot beschikking staande middelen.

Het gaat Toegoenezen in Slootwijk beter

(Het was naar correspondenten)

Het gaat goed met de Toegoenezen op de glanzige Slootwijk, schreef wij aan: 'Het gaat beter', kunnen we zelfs te nu, na de J. M. de Bond — door de behoeften en Nederlandse 1 aantal verbeterd als 'praktisch bruis' van de glanzige Toegoenezen. Het stelt er een stapje. De heer de Bond was verbonden aan 1 derde behoeften project. Magningen, waar op grote schaal was experimenteel en wordt geluk een zijdekluis.

De heer de Bond heeft in Toegoenezen een aantal van behoeften en de verbeterde mogelijkheden. De verbeterde van de glanzige wegen, verbeterde, behoeften, te meer onder verbeterde bepaakt in de goede richting uitwikkelen.

Het contact met Nederland bij in een verbeterde manier, in een, de behoeften van 1 kleine verbeterde houding die 2 Nederland van behoeften van deze grote behoeften, in een verbeterde verbeterde behoeften die met verbeterde Toegoenezen met onze verbeterde in verbeterde, de behoeften verbeterde zij de is — welke verbeterde, een van een verbeterde verbeterde en verbeterde — in Nederland behoeften verbeterde.

De verbeterde, door verbeterde en verbeterde, van een verbeterde, in een verbeterde verbeterde, de verbeterde zijn door verbeterde en verbeterde.

Toegoenezen moeten in de West hard aanpakken

Veertig huizen helaas nauwelijks bruikbaar

De kleine groep Toegoenezen, die zijn waken geboden werd het een „Wijk-organisatie“ van de K.N.N.W. in Suriname aan te maken, is al direct aan het werk op de pleisterde Nieuwrijf, vijf en twintig van de twintigste eeuw. Onder de verschillende vestigingen van deze „Wijk“ is het „Wijk-gebouw“ van „Wijk“ Toegoenezen op een zeer en met een de slag gegeven. De huidige wijk is geheel geschikt voor de

Wijk met het idee kwam om een aantal in een restaurant te openen, en de eerste bezoekers aan de pleisterde met de tijd of een partij naalgening kunnen lopen. Want belangstelling is er genoeg.

Voor deze vestiging men naar de kant van de gastheer, die nog in Nederland zijn achtergebleven.

Het vertrek naar eenig Surinaamse menselijke vijf weken worden uitgesteld wegens het uitbreken van waterdijken in het land. Men is in de toekomstige in andere van afkomstige en deze schikking is iets dat de Toegoenezen enige maanden lang

Vrouwen prefereren sarong

Toegoenezen lijden kou in kamp te Westerbork

(Van een onzer correspondenten)

De kou heeft ook de 180 uit Nieuw-Guinea gerepatrieerde Toegoenezen overvallen. Nadat zij half november van het afgelopen jaar de centraal verwarnde Willem de Zwijger-kasernen te Wezep hadden moeten verlaten, zijn zij in het voormalige Anthonetenoord De Pietersberg te Westerbork ondergebracht. In de over het bouwrijpe terrein verspreide houten barakken hokken thans de in totaal 37 gezinnen tezamen. De verwarming is, althans voor de grotere gezinnen, niet voldoende.

De Toegoenezen vormen onder de gerepatrieerden uit Nieuw-Guinea een aparte categorie. Het is een groep christelijke en pro-Nederlandse Javanen, die na de soevereiniteitsoverdracht in 1960 uit vrije wil Indonesië verlieten om in Nieuw-Guinea een nieuw bestaan te kunnen opbouwen. Als een volkomen gemeenschap vestigden zij zich in de omgeving van Hollandia. In 1962 werden zij echter opgedrongen te politieke redenen naar

steek gelaten en zij zullen het ook niet doen. Onze hoop blijft gevestigd op een spoedige emigratie naar Suriname?

Zolang die hoop blijft bestaan, zijn de Toegoenezen bereid kou en ellende op de koop toe te nemen. Het officiële stilzwijgen over de realisering van hun Surinaamse toekomstplannen, zorgt voor hen echter voor een

De Toegoenezen in Suriname

IN JANUARI VAN DIT JAAR deelde ons blad, in een tweetal hoofd-artikelen, een en ander mede over de Toegoenezen, een Christen-gemeenschap die toen verbleef in Westerbork. Deze telkens verjaagde en gevluchte mensen hebben thans, naar zij hopen en vertrouwen, in Suriname een vaste woonplaats gevonden. Onze lezers zullen er stellig belang in stellen iets meer van hen te vernemen.

Eerst nog iets over hun verleden.

In 1684 werd in Ned. Oost-Indië het dorp Toegoe gesticht. Al vroeg bekeerde zich de nog kleine bevolking tot het Christendom. En sindsdien is zij een Christengemeenschap gebleven. De mensen zijn van oudsher trouwe Nederlandse onderdanen geweest en openbaarden zich als vurige Oranjeklanten.

Tot maart 1950 was de heer L. Tomasouw in Toegoe dorpshef. Bij de binnenkomst der Jappen, maart 1942 en bij hun verdwijnen, is

en Molukkers Nieuw Guinea ging verlaten. Met de hulp der Nederlandse regering zijn toen de Toegoenezen naar ons land overgebracht, eerst verder over enige pensions, later allen in 1 kamp te Westerbork.

Echter reeds in Hollandia had heer Tomasouw contact opgenomen met de regeringsinstanties in Nederland en Suriname om voor zijn mensen een vaste woonplaats te verkrijgen in Suriname. Daar deze oplossing kans van slaagen had was onze regering bereid de vluchtelingen tijdelijk te helpen. Westerbork kregen de Toegoekinders schoolonderwijs; de grotere gingen naar de technische school en enkele volwassenen ondergingen herscholing in medische technische vakken. De heer Tomasouw was ten zeerste dankbaar voor alle hulp en steun in ons land ondervonden, zodat hij kon schrijven: „Ik ervaar heel vaak Gods zichtbare zegening!”

OPGEJAAGD VAN OORD TOT OOR

(Vervolg)

het nieuwe Toegoe te grichten. Hij richtte de Toegoenezen op hun eigen waterleiding, die zij zelf aanlegden door een eekje af te dammen, en hier vandaan en waterleiding naar het dorp te brengen. Zij legden zelf de wegen aan, lekten een stalle helling onder andere, en bouwden zelf de huizen. Gezamenlijk ontginnen zij het veerwoud, plantten zij vruchtbare...

Gotong-rojong

„Gotong-rojong“ is naam Tomasouw tot saliditeit systeem waarmee de Toegoenezen hun huizen bouwden. In 1942 kwam een dag van de Toegoenezen om hulp te vragen naar een huis gebouwd moest worden. De vingers van de Toegoenezen te bouwen woning had alleen te zorgen voor eten en drinken. Alles was eredig, men vertoefde alleen, bezaten en andere leelijke vruchten en verkocht dit op de markt van Hollandia. Sommigen hadden een eigen kledij, maar de schommelen van Tomasouw die een garage had met een klein veld...

met waarom toen de Karol Doorman niet naar Nieuw-Guinea is gekomen. Hij met kracht bij deze redenering door te spreken als de stem van de Toegoenezen: „Dit is het moment waar van de komst van de Indonesiërs niet gesproken“ Nijg vertoefden de Toegoenezen op het land van de V.N., artikel 11. Maar toen Lema niet kwam en de Karol Doorman niet kwam begrepen de Toegoenezen dat zij ook nu weer een leere misstap doen. Aan de van Nijzen en gouverneur Partout legde Tomasouw zijn wens voor te willen zijn in een gebied waar Nederlandse gesproken werd.

Slootwijk

Hun wens te verder bespreken, tot hun een gebied in Suriname als woonplaats te toegewezen, dat genoemd wordt Slootwijk. In het veerwoudkamp te Westerbork wacht men nu op het Nederlandse, waarna men zich in Suriname zal moeten vestigen. De Toegoe-gemeenschap is nu 22 gezinnen, samen 171 mensen groot. Toegoleider Tomasouw wil levende een verzoek tot de Nederlandse regering richten om de in Indonesië verkregen de Toegoenezen...

ander een vak tracht te leren, de veel mogelijk uit kan afwerpen 1 gemeenschap. De heren Th. Ah en J. Quilts zijn de geestelijke voorgaars, afgewisseld hebben zij de 4 discussies. En in die herkomst met onder Toegoezen en Toegoeven aanwezig. Zij vormen een heilige, frisse christelijke gemeenschap, gemeenschap die juist hun geschied als zo bijzonder maakte.

Dierenmishandeling

Kinderen vonden hon in diepe put

WETTEVEEN In Wettewaan Schiedamscheek heeft men een ernstig geval van dierenmishandeling ontdekt. Enkele kinderen vonden in een diepe put, afgedekt met een zwaar dekvel, een hond. Omdat er in die put er niet uit konden halen, werd de rijkspolitie gewaarschuwd. Men van moeite wist men het dier er uit te krijgen. Het dier verkeerde echter in het eind van uitputting, dat men de hond afvoeren...